

РЕШЕНИЕ

№ 3562

гр. София, 27.05.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, XXIII КАСАЦИОНЕН СЪСТАВ, в публично заседание на 11.02.2022 г. в следния състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Доброслав Руков

**ЧЛЕНОВЕ: Красимира Желева
Калинка Илиева**

при участието на секретаря Кристина Григорова и при участието на прокурора Милен Ютеров, като разгледа дело номер **3625** по описа за **2021** година докладвано от съдия Красимира Желева, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството по делото е по реда на чл. 285, ал. 1 от ЗИНЗС, вр.чл. 208 и сл. от АПК.

Образувано е по касационна жалба от Б. И. Д., чрез адв. И. Ю. срещу решение № 1135/23.02.2021г. постановено по адм. дело № 236/2020г. по описа на Административен съд – София град, 65-ти състав, с което се отхвърлят предявените от Б. Д. искове срещу Главна дирекция "Изпълнение на наказанията, за причинените му неимуществени вреди от специализираните органи по изпълнения на наказанията, в резултат на нарушение на чл.3 от ЗИНЗС и ЕКПЧ: в размер на 7000 лева за периода от 04.03.2018г. до 24.08.2018г., причинени му от условията в следствения арест на бул. Г.М. Д., [населено място]; в размер на 6000 лева за периода от 24.08.2018г. до 20.09.2018г., причинени му от условията в СБАЛЛС, [населено място] и 7000 лева за периода от 05.10.2018г. до подаване на исковата молба – 08.01.2020г., причинени му от условията в С. централен затвор.

В касационната жалба са изложени доводи за неправилност на съдебното решение, като постановено в противоречие с материалния закон. Моли съда да отмени обжалваното решение и вместо него, да постанови друго по същество, с което да уважи изцяло предявените искове.

В съдебно заседание Б. И. Д. се явява лично и се представлява от адв. Ю., както и от майка му К. Д. Д.. Претендират се разноски.

Ответната страна по касационна жалба – Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ редовно призована не се представлява в съдебното заседание. От пълномощника на ответника юрк. Д. е постъпило становище, с което моли жалбата да бъде оставена без уважение. Претендира разноски.

Представителят на Софийска градска прокуратура дава заключение за неоснователност на касационната жалба.

Тричленен състав на АССГ намира, че касационната жалба е предявена от надлежна страна, за която решението е неблагоприятно, подадена е в срок, поради което е допустима за разглеждане по същество. Разгледана по същество, същата е частично основателна.

Производството пред Административен съд – София град се е развило по исковата молба на Б. И. Д. с която претендира обезщетение от 20 000 лева, ведно със законната лихва от датата на подаване на исковата молба до окончателно заплащане на сумата, от Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“, за причинените му от специализираните органи по изпълнение на наказанията вреди, причинени в резултат на нарушения на чл. 3 от ЗИНЗС и Европейската конвенция за защита правата на човека и основните свободи (ЕСПЧ) за времето, през което е бил задържан в следствения арест на бул. Г.М. Д., [населено място], през което е бил в Централния софийски затвор и за времето, през което е пребивавал в СБАЛЛС в [населено място]. С постановеното съдебно Решение № 1135/23.02.2021 г. по адм. дело № 236/2020 г. по описа на АССГ, съдът е отхвърлил предявените от Б. Д. искове срещу Главна дирекция "Изпълнение на наказанията, за причинените му неимуществени вреди от специализираните органи по изпълнения на наказанията, в резултат на нарушение на чл.3 от ЗИНЗС и ЕКПЧ: в размер на 7000 лева за периода от 04.03.2018г. до 24.08.2018г., причинени му от условията в следствения арест на бул. Г.М. Д., [населено място]; в размер на 6000 лева за периода от 24.08.2018г. до 20.09.2018г., причинени му от условията в СБАЛЛС, [населено място] и 7000 лева за периода от 05.10.2018г. до подаване на исковата молба – 08.01.2020г., причинени му от условията в С. централен затвор и е осъден да плати на Главна Дирекция „Изпълнение на наказанията юрисконсултско възнаграждение в размер на 100 (сто) лева.

Съгласно чл.284, ал.1 от ЗИНЗС, държавата отговаря за вредите, причинени на лишени от свобода и задържани под стража от специализираните органи по изпълнение на наказанията в резултат на нарушения на чл.3. Според чл.3, ал.1 от ЗИНЗС, осъдените и задържаните под стража не могат да бъдат подлагани на изтезания, на жестоко, нечовешко или унижително отношение. Според ал.2 на същата разпоредба, за нарушение на ал.1 се смята и поставянето в неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието "лишаване от свобода" или "задържането под стража", изразяващи се в липса на достатъчно жилищна площ, храна, облекло, отопление, осветление, проветряване, медицинско обслужване, условия за двигателна активност, продължителна изолация без възможност за общуване, необоснована употреба на помощни средства, както и други подобни действия, бездействия или обстоятелства, които уронват човешкото достойнство или пораждат чувство на страх, незащитеност или малоценност. Тълкуването на цитираните разпоредби безспорно налага извода, че е установено задължение за затворническата администрация за осигуряване на благоприятни условия за изтърпяване на наказанието „лишаване от свобода“ и мярката „задържане под стража“.

Законът забранява осъдените да бъдат подлагани на изтезания, на жестоко и

унизително отношение и задължава държавата да им осигури от една страна условия за изтърпяване на наложено им наказание, съобразени с уважението към човешкото достойнство, от друга - начинът и методът на изпълнение на наказанието да не ги подлага на страдание или трудности от степен над неизбежното ниво на страдание, присъщо на задържането.

За да бъде основателен искът по чл.284, ал. 1 от ЗИНЗС, следва да са налице кумулативно три предпоставки: действие или бездействие на орган по изпълнение на наказанията в нарушение на чл.3 от ЗИНЗС, причинени вреди в резултат на извършените действия или бездействия и причинно-следствена връзка между настъпилите имуществени или неимуществени вреди и действията или бездействията на съответната администрация.

Неправилен е изводът на първоинстанционният съд, изведен от установената по делото фактическа обстановка, че в случая не са налице законовите предпоставки за основателността на предявения иск за претърпени неимуществени вреди, произтичащи от неблагоприятни условия при изтърпяване на наказание лишаване от свобода от ищеца в периода от 04.03.2018г. до 24.08.2018г. в следствения арест в [населено място] на бул. „Г.М. Д.„

Съдът счита, че за този период искът е частично основателен до сумата от 750 лева, а в останалата част до 7000 лева е неоснователен, доколкото съгласно разпоредбата на чл.52 от ЗЗД, размерът на обезщетението за претърпените неимуществени вреди се определя по справедливост. Отчитайки обстоятелствата, съставляващи проявления на нарушението на чл.3, ал.1 във вр. с ал.2 от ЗИНЗС; периода, през който ищецът е бил поставен в условия, унижаващи човешкото достойнство; предвид характера и интензитета на породените страдания и негативни преживявания, първоинстанционният съд не е съобразил практиката на ЕКПЧ за обезщетения по сходни случаи по български дела.

В редица свои решения по дела срещу България ЕСПЧ приема, че компенсаторното средство за защита по чл.284 и сл. от ЗИНЗС е принципно ефективно, но присъдените от националния съд обезщетения, които не надвишават 30 % от присъжданото обезщетение от този съд при сходни обстоятелства, са твърде ниски. Ето защо пребиваването в пренаселени килии с недостатъчна площ за периода, при липса на свеж въздух, дневна светлина, разходки на открито, при съобразяване с жизнения стандарт в България обуславя адекватно и справедливо обезщетение в размер на по 8 лв. на ден ако се следва метода при определяне на обезщетението в тази част на исковата молба. Административният съд не е изследвал подробно всички предпоставки за възникване правото на иск по чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС. Доказателствената тежест в исковото производство лежи върху ищеца, който следва да докаже с допустимите, относимите и необходимите доказателствени средства осъществяването на фактите, от които черпи права. След като ищецът е ангажирал достатъчно доказателства във връзка с тези твърдения, то административният съд не правилно е приел, че исковата претенция в тази част е недоказан. Размерът на обезщетението следва да е съобразен изцяло с релевантните за спора обстоятелства.

Съдът в този състав се съобразява и с анализ на новите решения на ЕСПЧ по дела, касаещи оплаквания за лоши условия в местата за ЛС. Обезщетение присъдено от националния съд, което се равнява на 4 евро на ден или на 30% от присъждането на ЕСПЧ при сходни обстоятелства и адекватно и не поставя под съмнение ефективността на производството за обезщетяване на вредите от поставяне в лоши

условия на задържане. Едновременно с това в повечето случаи такова обезщетение би било достатъчно, за да обезщети вредите, произтичащи от нарушение на забраната за поставяне в лоши условия на задържане по смисъла на чл. 3 от Конвенцията. В тази част, решението на АССГ следва да бъде отхвърлено като сумата от 7000 лева, присъдена по този иск следва да се намали до размер на 750 лева.

Относно престоя в СБАЛЛС, [населено място] за периода от 24.08.2018г. до 20.09.2018г. Настоящият тричленен съдебен състав приема, за неправилно, че за горепосочения период не е осъществен състава на чл.3, ал.2 от ЗИНЗ, доколкото има данни за бездействия. В СБАЛЛС, [населено място] не е имало постоянно топла вода, нямало и постоянно отопление. Имало дървеници. ГДИН е длъжна да осигури хуманно и неунизително отношение, обективизирано в надлежно осигуряване изискванията за благоприятни санитарно-битови условия като с оглед липсата на течаща топла вода в процесното помещение, това условие не е спазено. Настоящият състав като съобрази периода от почти един месец на поставяне в неблагоприятни битови условия, отражението на същите върху физическо и психично здраве на Д., както и степента и интензитета на създадените му болки, страдания и неудобства намира, че искът е основателен за сумата от 200 лв., като за разликата до 6000 лв. следва да се отхвърли.

Относно условията в Софийски централен затвор за периода от 05.10.2018г. до 08.01.2020г. съдът счита, решението в тази си част за правилно, доколкото не е осъществен състава на чл.3, ал.2 от ЗИНЗ. За да може липсата на вода да причини вреди на лишено от свобода да причини на лишен от свобода вреди, по смисъла на чл. 3 от ЗИНЗС, тази липса трябва да е перманентна и с голяма продължителност, т.е. да премине през онзи праг на суровост, след който наистина твърдените вреди биха настъпили. В случая очевидно това не е било така.

В пилотното си решение по съединени жалби № 36925/10, 21487/12, 72893/12, 73196/12, 77718/12 и 9717/13 ЕСПЧ посочва, че общите принципи, уреждащи прилагането на чл. 3 от Конвенцията за условията на задържане, са изложени в големи подробности в параграфи 139-159 от решението на Съда по А. и други (цитирано по-горе) и параграфи 65-69 от решението на Съда по Torreggiani and Others. Чл. 3 от Конвенцията защитава една от основните ценности на демократичното общество. Той забранява по абсолютен начин изтезанията или нечовешкото или унизително отношение или наказание, независимо от обстоятелствата и поведението на жертвата. За да попадне в обхвата на този член, малтретирането трябва да достигне минимално ниво на суровост. Оценката на този минимум е относителна и зависи от всички обстоятелства по делото като продължителността на отношението, физическите и психическите последици и в някои случаи пола, възрастта и здравословното състояние на жертвата. В оценката на условията на задържане по чл. 3 от Конвенцията е особено важно да бъде взето предвид кумулативното въздействие на тези условия, както и конкретните твърдения, направени от въпросното лице, и времето, което той или тя е прекарал/а в тези условия.

Във връзка с изложеното съдът намира за недоказани твърденията на ищеца за наличие на незаконосъобразни бездействия, свързани с неизпълнение на разпоредбите на чл. 20, ал. 3 от ППЗИНЗС. Безспорно беше доказано, че за процесния период в затвора в [населено място] лишените от свобода са имали достъп до течаща вода, достъпът до санитарен възел и баня също не е бил ограничен.

Във връзка с изложеното, съдът намира, претенцията на Б. И. Д. в Софийски

централен затвор за периода от 05.10.2018г. до 08.01.2020г., изцяло за недоказана, поради което следва да се отхвърли като неоснователна в тази си част.

При тези правни съображения касационната жалба на Б. И. Д. се явява частично основателна.

В съответствие с нормата на чл. 81 ГПК съдът следва да се произнесе по претенцията на ответника за присъждане на юрисконсултско възнаграждение.

Заявената претенция от страна на процесуалния представител на ответника за присъждане на юрисконсултско възнаграждение е неоснователна и следва да бъде отхвърлена. Според чл. 286, ал. 2 ЗИНЗС, когато искът бъде отхвърлен съдът осъжда ищеца да заплати разноски в производството. От анализа на цитираната норма следва извод, че в производството по чл. 284 и сл. от ЗИНЗС ищецът дължи разноските, свързани с производството - за държавни такси, експертизи и т.н., но не и за адвокатски и юрисконсултски възнаграждения, независимо от това дали ответникът е бил представляван по делото. Ето защо в настоящото производство на ответника не се присъждат разноски за юрисконсултско възнаграждение, независимо от неоснователността на подадената от Б. И. Д. касационна жалба.

Воден от изложеното, Х. троен състав на Административен съд София – град

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение № 1135/23.02.2021 г., постановено по адм. дело № 236/2020 г. по описа на Административен съд – София град В ЧАСТТА, с която е отхвърлен предявеният от Б. И. Д. иск срещу Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ за заплащане на обезщетение за неимуществени вреди в размер на 7000 лева за периода 04.03.2018г. – 24.08.2018г. претърпени по време на престоя му в следствения арест в [населено място], [улица]

В ТАЗИ ЧАСТ

ОСЪЖДА ГЛАВНА ДИРЕКЦИЯ „ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАНИЯТА“ да заплати на Б. И. Д. сумата в размер на 750 лева.

ОТМЕНЯ решение № 1135/23.02.2021 г., постановено по адм. дело № 236/2020 г. по описа на Административен съд – София град В ЧАСТТА, с която е отхвърлен предявеният от Б. И. Д. иск срещу Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ за заплащане на обезщетение за неимуществени вреди в размер на 6000 лева за периода 24.08.2018г. – 20.09.2018г. претърпени по време на престоя му в СБАЛЛС – [населено място]

В ТАЗИ ЧАСТ

ОСЪЖДА ГЛАВНА ДИРЕКЦИЯ „ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАНИЯТА“ да заплати на Б. И. Д. сумата в размер на 200 лева.

ОСТАВЯ В СИЛА решение № 1135/23.02.2021 г., постановено по адм. дело № 236/2020 г. по описа на Административен съд – София град в останалата част
Решението е окончателно.

Председател:

Членове 1.

2.

